

[Wissing]

jen hårdt pressede videreuddannelser for lærere.

Så kan man spørge, om det vil være muligt at få tilstrækkelig mange lærere til at søge videreuddannelse, således at de vil være i stand til at varetage den vidtgående specialundervisning, som der vil være tale om. Svaret må blive et klart ja. Lærerne vil nærmest komme til at stå i kø for at få denne videreuddannelse. Det er der egentlig ikke noget mærkeligt i, for hvis vi f. eks. ser på beregningerne fra Esbjergforsøgene, så er de privilegier, der følger med at undervise integrerede elever, af et ikke uvæsentligt omfang.

Der er for det første tale om timereduktion for alle lærere, der har integrations elever i en klasse, men der gives også en halv ugentlig konferencetime for samme. Derudover har undervisningsministeriet udsendt en cirkulæreskrivelse af den 31. marts 1978 vedrørende særligt tillæg til lærere og overlærere ved undervisningscentre for svært handicappede elever. Af denne fremgår, at der til alle lærere, der underviser ved centrene, skal ydes et særligt tillæg med et grundbeløb på 900 kr. årligt. Dette grundbeløb bliver i dag med alle tillæg til en årlig ekstraindtægt på over 8.000 kr. Da undervisningscentre for handicappede på mange måder danner et forbillede for den yderligere integration, som lovforslagene er udtryk for, kan det vel betragtes som givet, at aflønningen her skal ske efter samme principper. Det ville glæde mig, hvis undervisningsministeren kan be- eller afkræfte dette.

Rapporten fortæller også om øget psykologisk bistand, og det tør siges, at der er tale om en forøgelse, der kan mærkes. Når der ved Esbjergforsøgene skal bruges en psykolog til foruden at foretage testninger, pædagogiske prøver og rapportering at deltage som vikar og støttelærer, så vil det med en sivende integration på gennemsnitlig 250 elever om året åbne muligheder for ansættelse af et næsten ubegrænset antal psykologer. De af undervisningsministeren skønnede 20-25 psykologer, der skulle ansættes på de skolepsykologiske kontorer, er i den forbindelse kun en dråbe i havet.

I rapporten fra Danmarks pædagogiske institut konkluderes, at konsekvensen af analysen enten må være stærkt forøgede bevilninger, drastisk standsning af integrationen eller specialundervisningens sammenbrud.

Stillet over for dette valg må nogle spørge: kunne man ikke gøre noget andet? Nu vil jeg ikke gengive rapportens svar, men tillade mig at give et svar ud fra det kendskab, jeg selv har til hele dette spørgsmål.

Svaret er, at vi foreløbig skal vente med at overføre særforborgsundervisningen til folkeskolens regie. Vi skal vente, fordi de ressourcer, der tilsyneladende kræves, ikke er til rådighed i dag eller i de nærmest kommende år. Vi skal vente, fordi vi skal undgå at lave fejltagelser, der kan betyde, at vi i stedet for at hjælpe og gavne særforborgens børn og unge gør dem til nye tabere i en for hurtigt fremadskridende udvikling. Vi skal vente, fordi folkeskolen i forvejen har store uløste problemer, og de vil ikke blive mindre, fordi der lægges nye opgaver oveni. Vi skal vente, fordi vi må vise det størst mulige hensyn til elever, lærere og forældre, således at der kan skabes tillid til de love, der behandles og vedtages her i tinget. Kort sagt, jeg vil foretrække, at vi venter.

På fremskridtspartiets vegne vil jeg derfor anbefale, at man stemmer imod lovforslagene ved tredje behandling en gang i næste uge.

Bertel Haarder (V):

Folketinget har ikke lagt sig fast på, at der nu skal ske en omfattende indpasning af de handicappede i folkeskolen. I nogle tilfælde vil det være aldeles uhensigtsmæssigt f. eks. at lade en støttepædagog følge barnet i alle skoletimerne. I andre tilfælde vil en fællesundervisning af handicappede og normale være til gene for enten den ene eller den anden part. Særforborgens område er så varieret, at det er vanskeligt at sige noget generelt herom og derfor også umuligt for lovgivningsmagten at bestemme i detaljer.

Reformen går ud på, at der sker en overførsel af administrationen af særforborgen fra staten til amterne, hvorefter det er amterne, der i samarbejde med kommunerne har ansvaret for, hvor hurtigt og hvor vidt man skal gå, eller om man på store områder skal opgive tanken og måske ligefrem gå den anden vej.

Venstre råder til, at man tager små, velovervejede og forsigtige skridt, og at man lokalt prøver sig frem ad nye veje til inspiration også for andre. Det ville være halsløst, om folkettinget trak en omfattende fællesun-